

Література:

1. Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: [текст] / Наливайко А. П. – К.: КНЕУ, 2001. – 227 с.
2. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: навчальний посібник / Ковтун О. І. – [2-е вид., стереотип]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2006. – 388с.
3. Фляйшер К. Стратегический и конкурентный анализ: Методы и средства конкурентного анализа в бизнесе / Крег Фляйшер. – М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2005. – 541 с.

*Бучинська Ю. В., магістрант.
Тернопільський національний економічний університет*

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

На сьогодні ефективне законодавство і, відповідно, ефективне правове регулювання є одним з обов'язкових умов послідовної трансформації суспільства у демократичне з соціально орієнтованою ринковою економікою. Питання правового регулювання підприємницької діяльності набувають особливого значення в умовах фактичного переходу української економіки від традиційної до інноваційної моделі суспільно-економічного розвитку держави. Однак на практиці ще багато принципів питань правового регулювання підприємницької діяльності залишаються невирішеними.

Стосовно дослідження впливу законодавства на трансформаційні перетворення в Україні, якісним слід визнати таке законодавство, форма і структура побудови, досконалість якого повинні забезпечувати: умови та ефективне використання результатів розвитку ринкової інфраструктури, гарантії правового захисту діяльності щодо розвитку інфраструктури, повноту правового регулювання цих питань. Повнота правового регулювання означає, що правовими актами регулюються усі види та форми відносин, які виникають у процесі формування ринкової інфраструктури, через матеріальні та процесуальні норми, а також шляхом встановлення охоронних санкцій за порушення регулятивних норм.

Державне регулювання підприємництва забезпечується за допомогою спеціального державно-правового механізму, який складається, по-перше, з організаційно-структурних формувань, по-друге, з адміністративно-правових засобів впливу на відносини, що складаються в даній сфері. Державними органами, що компетентні на законодавчому рівні впливати на питання нормативно-правового забезпечення підприємництва є комітети Верховної Ради України: Комітет з питань економічної політики та Ко-

мітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва. В складі Міністерства Юстиції України діє Департамент фінансового законодавства на який покладено ряд функцій зокрема, розроблення проектів нормативно-правових актів з питань фінансового законодавства, проведення правової експертизи щодо відповідності Конституції України, законам та іншим нормативно-правовим актам України та міжнародним договорам.

Законодавство, що становить сучасну правову базу регулювання підприємницької діяльності, носить багатоструктурний характер і включає такі складові, як: 1) загальне законодавство, на основі якого здійснюється функціонування і розвиток усіх правових інститутів; 2) галузеве законодавство (зокрема цивільне, податкове, адміністративне, земельне та ін.), яке закріплює певні однорідні суспільні відносини та має на меті їх врегулювання, і поряд з цим визначає певні засади діяльності підприємств; 3) спеціальне законодавство в сфері підприємництва, тобто норми, які регулюють діяльність підприємств дуже розкидані по різних нормативних актах.

Проголошення України незалежною державою стало передумовою для створення власної правової бази відповідно до духу національної економіки. Великим досягненням законодавців, які зрозуміли нагальну необхідність регулювання підприємницької діяльності, стало прийняття низки законодавчих актів, в яких уперше подавалося визначення підприємництва, перелік його ознак та принципів. Завершенням першого етапу становлення інституту підприємництва в Україні стало закріплення Конституцією України 28 червня 1996р. права на заняття підприємницькою діяльністю, (ст. 42) що віддзеркалило у концентрованому вигляді правовий простір, в якому здійснюється розвиток підприємництва в нашій країні.

Правовим джерелом забезпеченням підприємницької діяльності є також чинні закони України, укази Президента, постанови Кабінету Міністрів України, накази та положення міністерств та відомств, установчі договори та статuti підприємств.

Проведений в ході дослідження аналіз законодавчої бази дає змогу констатувати, станом на 10 грудня 2007 року нараховується 2 кодекси, Цивільний та Господарський, близько 40 чинних первинних законів України, що певною мірою регулюють процеси підприємництва в Україні, близько 470 чинних первинних законів в яких вживається термін «підприємство». Основу регулювання даної сфери становлять закони України: від 15.05.2003 № 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»; від 19.09.1991 № 1576-XII «Про господарські товариства»; від 21.12.2000 № 2157-III «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні»; від 19.10.2000 № 2063-

III «Про державну підтримку малого підприємництва»; від 28.12.1994 № 334/94-ВР «Про оподаткування прибутку підприємств» та інші.

Значну частину правових норм, що регулюють питання підприємництва містять Цивільний та Господарський кодекси України прийняті 16 січня 2003 року і набрали чинності 1 січня 2004 року. Незважаючи на одночасне прийняття законодавчі акти мають деякі неузгодженості та суперечності, що унеможливають їх практичне застосування. Зокрема існують різні підходи двох Кодексів до визначення підприємства. Підприємство є об'єктом у цивільних правовідносинах, у Господарському кодексі України – це суб'єкт господарювання. Стаття 62 Господарського кодексу України розкриває поняття підприємства як самостійного суб'єкта господарювання, створеного компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами. На відміну від зазначеного, стаття 191 Цивільного кодексу України визначає, що підприємство є єдиним майновим комплексом, що використовується для здійснення підприємницької діяльності. Ряд суперечностей у кодексах також стосується питання правоздатності юридичної особи; створення та видів акціонерного товариства, виключної компетенції його загальних зборів; тощо.

Аналіз чинного законодавства України з питань оподаткування підприємств свідчить про наявність у ньому колізійних норм, які призводять до неоднозначного їх тлумачення, і, як наслідок, на практиці дуже часто виникають спірні ситуації, тому очевидна потреба у реформуванні та систематизації податкового законодавства у Податковий кодекс, який би зняв надмірний податковий прес на підприємництво та врегулював існуючі питання між платниками податків та органами державної податкової служби.

Щоб уявити місце правого забезпечення українського підприємництва та дію юридичних норм на практиці у порівнянні зі світовими, варто звернути увагу на дослідження «Ведення бізнесу» (DOING BUSINESS), яке Всесвітній банк проводить спільно з Міжнародною фінансовою корпорацією. Прогнозний рейтинг зіставляють за показниками покращення умов ведення бізнесу, які базуються на аналізі даних в 10 областях регулювання підприємницької діяльності. При складанні рейтингу враховують час і вартість виконання вимог, що ставить законодавство держави до оформлення нового підприємства, його діяльності, ведення зовнішньоторгових операцій, податкового навантаження і закриття підприємства. В рейтингу «Ведення бізнесу 2008» представлені 178 країн. Вже другий рік поспіль перше місце займає Сінгапур, Україна – 139-е, Ірак – 141.

Отже, реформування національного законодавства безпосередньо пов'язане з вирішенням проблем організації фінансової діяльності підприємств, забезпеченням їх стійкості шляхом створення передумов для ефективного застосування новітніх концепцій нормативно-правового регулювання.

Одним із головних напрямків подальшого удосконалення законодавчої бази підприємництва є приведення її у відповідність до швидкозмінюваних вимог ринкової економіки, ліквідація неоднозначності та суперечливості в деяких законодавчих актах, забезпечення ясності та простоти їх розуміння.

Можна погодитися з думкою багатьох науковців, які вважають за необхідне систематизувати законодавство України про підприємництво у вигляді Зводу законів про підприємництво. Процес систематизації законодавства про підприємництво має здійснюватись на основі глибокого пізнання соціально-економічної сутності та закономірностей розвитку підприємництва, а також на засадах єдиного розуміння стратегії державної політики розвитку підприємництва в Україні й ринкового реформування господарського механізму

*Вітренко О.В., к.е.н., доцент.
Донецький університет економіки та права*

ЛОГІСТИЧНА МОДЕЛЬ КОНТРОЛЮ ПОКАЗНИКІВ ПОВ'ЯЗАНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ

Господарські процеси складають єдину виробничу систему, яка характеризується певними показниками діяльності підприємства та може бути відображена як сукупність елементів адитивної економіко-математичної моделі. Сучасна наука пропонує моделі обліку і контролю діяльності за центрами відповідальності, місцями виникнення затрат, центрами прибутку тощо. Важливість цих методик незаперечна, проте контроль результатів діяльності окремих сегментів не може бути ефективним без врахування факторів впливу пов'язаних процесів або результативних показників попередніх дій або процесів. Саме цим визначається актуальність дослідження проблеми моделювання системи контролю виробничих систем на основі врахування логістичних впливів.

Дослідження різних аспектів проблеми оцінки та аналізу впливу логістичних показників діяльності підприємств розглянуті у працях В. Беренса, Г. Бірмана, А. Богача, П. Микитюка та інших. Втім, дослідження впливу різних